

Tendències

CRISTINA SEN
Barcelona

Des de sempre, el temps ha estat motiu de conflicte. Fa quinze dies es debatia en el Congrés Nacional per a la Racionalització dels Horaris sobre el temps humà i la relació que té amb el temps econòmic, on es pot situar el punt perquè el temps continuï sent or, per a l'empresa i per a les persones. Un nou congrés, i ja és el sisè, però el problema d'Espanya i els seus usos i costums laborals continua existint, com si el temps s'hagués aturat malgrat que els experts insisteixen que l'equilibri feina-vida personal dinamitza l'economia.

El superpont de la setmana que ve, amb un dimarts i un dijous festius, en una conjuntura econòmica crítica i en vigílies de Nadal, concentra els principals elements a l'hora d'analitzar el binomi feina-temps a Espanya: la distribució de les vacances, els índexs de productivitat, la qualitat i organització de les hores treballades, la conciliació i la influència del benestar personal. "A Espanya i a l'Europa del sud hi ha una relació inversa entre la productivitat i les hores treballades. Aquest és un dels països en què es passa més temps a la feina (1.653 hores a l'any), i en canvi el rendiment és menor que a França (1.561) i Alemanya (1.418), amb horaris més curts", assenyala Carme Poveda, del gabinet d'estudis de la Cambra de Comerç.

Els problemes són, assenyala, la falta d'eficiència, qualificació, innovació, flexibilitat de la jornada i la cultura del *presentisme* laboral. A hores d'ara ja hi ha una important consciència col·lectiva sobre la necessitat de canviar a fons aquesta estructura laboral i moltes empreses hi estan treballant, però el procés serà llarg. La productivitat, entesa no com l'explotació pura i dura del treballador sinó com l'aprofitament del

Imatge d'una operació tornada del pont de la Constitució a la carretera d'Extremadura, a 20 quilòmetres de Madrid

Un pont llarg... productiu i feliç?

Espanya no és capaç de racionalitzar el temps de feina, clau per a l'economia

ESPANYA I EUROPA DEL SUD

Hi ha una relació inversa entre la productivitat i les hores treballades

L'IMPACTE

La pressió social per aprofitar al màxim un pont llarg pot produir infelicitat

temps, és la clau. Per citar algunes dades, la productivitat per hora a Espanya se situaria en el 83,3% (en relació amb l'Europa dels 15), la de França seria del 123% i la d'Alemanya del 104,4%.

Aquest proper pont llarg o *aqüeducte* és un signe més que a Espanya la productivitat no es considera un tema important, assenyala Consuelo León, professora de la Universitat Internacional

UE: DIES FESTIUS REMUNERATS

A l'any. No inclosos els caps de setmana

Àustria	35
Portugal	35
Dinamarca	34
Finlàndia	34
Alemanya	34
Espanya	34
Itàlia	33
França	31
Bèlgica	30
Irlanda	29
Noruega	27
Grècia	26
Suècia	25
Holanda	20
Regne Unit	20

HORES DE FEINA SETMANALS

Any 2006

Espanya
38,4

UE-27
36,8

FONT: EU-Labour Force Survey

LV

de Catalunya (UIC). Juntament amb les festes de Nadal, seran dues setmanes del mes de desembre "desaprofitades" perquè els dies festius intercalats fan baixar el ritme de la resta de la setmana. La indústria i el que l'envolta (transport, repartiment de mercaderies...) se'n ressenten especialment.

La CEOE va proposar a l'octubre que els dies festius entre setmana es passin a dilluns o divendres per evitar l'efecte pont i també perquè els estudis indiquen que aquests dies són els menys productius. Es tractaria de canviar els *aqüeductes* per ponts més breus sense perdre dies de festa, un debat difícil perquè afecta els sectors que sí que se'n beneficien: hotels, restaurants, serveis relacionats amb el turisme, serveis culturals, lleure, transport i alimentació. Sigui com sigui, els experts coincideixen que el problema a Espanya no són els dies de vacances sinó l'organització de la feina en general, i de la jornada laboral.

Des de l'Observatori del Consum d'Esade, el professor Gerard

Costa ha realitzat un estudi sobre les preferències dels ciutadans que mostra una demanda de "ponts curts". Això, diu, permet homogeneïtzar l'activitat de tota la família o dels amics, la qual cosa és molt més difícil quan hi ha *aqüeductes*. Un clar exemple és el

NOUS MÈTODES

L'Església no perd el temps

■ Als Estats Units, les diferents esglésies han pres nota de la caiguda de donacions durant els ponts i han posat fil a l'agulla creant la pàgina faithdirect.net, que facilita les aportacions en línia. Els feligresos no tenen així excusa per saltar-se la cita econòmica, animats amb el lema "Inspirant la donació segura".

caos escolar dels propers dies. També la situació econòmica influeix en aquesta preferència, ja que la gent opta per sortides curtes.

Encara que no tothom pensarà el mateix, els ponts llargs poden produir també un sentiment d'infelicitat. És el que es coneix com el *long weekend affective disorder*, explica Gerard Costa, que es genera per la pressió social de fer coses, la presumpta obligació de sortir de casa. Segons un estudi realitzat per Esade, quan s'apropa un pont el 35% dels espanyols el que desitja és descansar i no tenir estrès per fer coses urgents ni cues. El 26% vol sortir a comprar per la seva ciutat el que no pot comprar els diumenges i dies festius. I un 28% entén que aquest temps extra s'ha d'aprofitar anant fora sempre que el temps, el preu dels bitllets i la família ho permetin.

Així, la tendència natural de les empreses i la demanda social hauria d'anar cap aquesta estructura de ponts curts. En aquest sentit, les entrevistes també detecten

**SEMPRE MÉS TARD
QUE ELS VEÏNS
EUROPEUS****El comerç**

L'hora de tancament a **Espanya** és a les **20.30**. A França, a les 20. A Itàlia, a les 19 hores. I al **Regne Unit**, entre les 17.30 i les **18 h**

Administració pública

En general, l'horari a la UE acaba a les 17 hores, a Espanya **una hora més tard**

Grans superfícies

En aquest sector, només el **Regne Unit** té un horari similar al d'**Espanya** (fins a les 22 hores). A Alemanya tanquen a les 20 hores

La banca

Espanya és el país en el qual la banca **tanca abans**, a les 15 hores. A molts països arriba fins a les 17 h

J.J. GUILLÉN / EFE

que els treballadors que tenen festa entre setmana troben a faltar poder fer-la en companyia. El debat és ampli però aquests testimonis connecten de nou amb el debat sobre el dia a dia de l'organització de la feina.

La Comissió Nacional per a la Racionalització dels Horaris ho ha estudiat amb profunditat i proposa amb afany una planificació del temps de treball en funció del compliment dels objectius, i no només les hores. També s'assenyala com imprescindible la reducció de la llarga aturada del migdia, un dels usos més perjudicials per a la conciliació. Consuelo León creu que la parada per dinar hauria de ser d'una hora, un temps més en consonància amb el ritme europeu –a Espanya es plega de treballar dues hores més tard– i proposa que els restaurants i els informatius avancin els horaris.

El repte de la productivitat, en-

tesa com l'hora de feina treballada, és el fil conductor a l'hora de parlar de la distribució de les vacances i dels horaris. Perquè els experts afirmen que el desequilibri entre vida laboral i personal perjudica l'economia i un exemple d'això és que com més flexibilitat, més alta és la taxa de fertilitat a Europa. Les jornades rígides i llargues també fomenten l'absentisme i provoquen un improductiu malestar.

Hi ha empreses que estan avançant en aquesta direcció però no només cal mirar cap als directius. Fa poc Quim Monzó escrivia en aquest diari: "Només cal donar un cop d'ull al nostre voltant per veure fins a quin punt són il·lògics els horaris laborals d'aquest Estat, i fins a quin punt els seus habitants manifesten la ferma voluntat de mantenir-los (...). Així triguen més a tornar a casa i han d'aguantar el cònjuge menys estona". És una opinió.●

Els horaris laborals extensos es van imposar als anys quaranta per la pluriocupació; fins aleshores Espanya seguia el ritme europeu

És hora d'actuar

CELESTE LÓPEZ

Madrid

Vivim en un món trepidant que canvia cada dos per tres. Coses que ahir eren vàlides, avui ja no ho són. La manera com Espanya, el país que es va incorporar més tard a l'Estat de benestar, modifica l'estructura precipidament per adaptar-la a unes circumstàncies que encara no s'han definit, n'és un exemple. La consigna és canviar, malgrat que no se sàpiga ben bé per què ni amb quins objectius... Però encara que una gran part de la societat considera que s'haurien de modificar, hi ha coses que no canvien. És el cas dels horaris laborals espanyols que, tot i ser els més llargs d'Europa, són els menys productius.

Empresaris, sindicats, partits polítics, economistes i sociòlegs. Tots plegats defensen que aquesta peculiaritat espanyola (horaris de 9 del matí a 8 del vespre, únics en els països més industrialitzats) va en contra no només de l'economia, que regeix el futur del món, sinó també de les relacions socials i familiars. Fins i tot de les persones mateixes... I, malgrat que tots els estudis parlen de les greus conseqüències que se'n deriven, no es modifiquen.

Per què? La resposta la dona Ignacio Buqueras, president de la Comissió Nacional per a la Racionalització dels Horaris Espanyols, entitat que des del 2001 defensa que s'harmonitzin amb Europa: els horaris espanyols no es modifiquen perquè hi ha la creença generalitzada que "sempre han estat així".

I no és veritat. Fins als anys quaranta, Espanya era un país "normal", és a dir, seguia les mateixes pautes horàries que la resta de veïns europeus. Al final de la Guerra Civil, però, a conseqüència de les penúries econòmiques, molts espanyols es van veu-

re obligats a buscar dues feines: una al matí i una altra a la tarda. D'aquesta manera va néixer la jornada partida i aquest costum tan espanyol de dedicar dues o tres hores als àpats. Perquè, evidentment, al migdia el pluriocupat de la postguerra necessitava temps per dinar i descansar a fi de poder afrontar amb energia la segona feina.

Això explica per què els horaris espanyols són tan extensos enfront dels europeus, en què la

vor d'homogeneïtzar els horaris, però no s'ha avançat gaire o gens. Excepte en les multinacionals, que com que treballen amb l'horari europeu el compleixen al peu de la lletra. I el nivell de productivitat d'aquestes empreses és més elevat.

Està demostrat que *escalfar la cadira* perquè al cap de torn li agrada tenir subordinats al voltant només condueix a l'enuig, la ira, l'estrès i l'angoixa. Però un treballador motivat que sap que

ELS HORARIS D'OFICINA A EUROPA

FONT: Associació per a la Racionalització dels Horaris Espanyols (ARHOE)

LA VANGUARDIA

DES DE LA POSTGUERRA

Els horaris no es modifiquen perquè es creu que "sempre han estat així"

INCONGRUÈNCIES

Tot és susceptible de canvi menys els horaris estressants i improductius

jornada intensiva està molt estesa i la partida amb prou feines disposa de mitja hora o una hora per dinar. Aquesta organització permet als europeus que no treballen per torns apagar els llums de les empreses pels volts de les cinc i els dels comerços, a les set.

Milers de veus s'han alçat a fa-

quan plegui se'n podrà anar al cinema, a fer una cervesa amb la parella o a sopar amb els fills, no tan sols és més feliç sinó que aporta més a l'empresa.

Però malgrat totes les evidències i intents com el Pla Concilia (funcionaris), les campanyes d'"apaga el llum" (sindicats) o les crides d'atenció del ministre de torn perquè es redueixi el temps del dinar o que les reunions no s'eternitzin (les de més d'una hora són poc profitoses), els horaris espanyols es mantenen intactes.

Les noves tecnologies, amb la missatgeria instantània, les videoconferències i els portàtils a casa no han servit de res. Ara l'horari encara s'ha fet més extens, perquè el de l'oficina s'ha ampliat amb el domèstic. Tal com assenyala Buqueras, el gran desafiament d'Espanya, sobretot en època de crisi, realment és aquest.●

Como **conductor, peatón, ciclista, motorista**, incluso como **pasajero** formas parte del tráfico y puedes contribuir a que sea más seguro compartiendo tus mejores consejos en:

www.tusbuenaspracticadetráfico.gob.es

Síguenos en:

Alberto

24/11/2011 - 10:53

Genial poder decir esta web lo que digo constantemente en la soledad de mi coche. ¡si no estás adelantando vete al carril derecho!

Paloma

28/11/2011 - 18:27

Vengo observando que muchos atascos que surgen de imprevisto y sin saber por qué, se producen porque todos circulamos por la izquierda.

Lola

29/11/2011 - 21:18

Cuando cambies de carril, INTERMITENTES, cuando vayas a girar, INTERMITENTES, cuando vas a parar, INTERMITENTES. Soy motera y ya me he llevado varios sustos por esto!!

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO DEL INTERIOR

Lo que queremos es que llegues